
ТРУДОВЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

УДК 349.3

<https://doi.org/10.31548/law2019.02.017>

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА БЕЗПЕКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Л. А. КНЯЗЬКА, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу,
Національний університет державної фіскальної служби України
E-mail: knyazka@ukr.net

С. В. ДЯЧЕНКО, кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права та процесу,
Національний університет державної фіскальної служби України
E-mail: knyazka@ukr.net

Анотація. У статті досліджується питання соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. Звертається увага на їхню безпеку в сучасних реаліях. Визначається поняття внутрішньо переміщених осіб. Аналізується стан законодавчої та урядової підтримки внутрішньо переміщених осіб. Виділяються проблеми з якими внутрішньо переміщені особи можуть зіткнутися в умовах сьогодення. Досліджується міжнародний досвід державної підтримки соціального захисту та безпеки внутрішньо переміщених осіб. Пропонується шляхи вирішення нагальних проблем внутрішньо переміщених осіб.

Ключові слова: внутрішньо переміщена особа, соціальний захист, збройний конфлікт, ЄДБІ, безпека, соціальний пакет

Актуальність.

Із проблемою існування внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), світ зіштовхнувся у XX ст. Це звичайно не стосувалося України і ніхто не міг подумати, що виборовши незалежність у 1991 р., Україну настигне дана проблема. Початок 2014

р., події на майдані все це – призвело до існування на теренах Української держави прошарку населення із негативним забарвленням «внутрішньо-переміщені особи». У березні 2014 р. тисячі осіб були вимушені покинути, можливо і на завжди, свої місця постійного проживання. Спочатку це стосувалося лише нашого

півострова, проте події поширилися і на східну територію України, а саме на Донецьку та Луганську області внаслідок збройної агресії з боку сусідньої держави – Російської федерації. Перед Україною постало важливе завдання яке вона виконує і в даний час. Це створення безпечних умов життєдіяльності осіб потерпілих внаслідок збройного конфлікту. Проте незважаючи на прийняття з 2014 р. по даний час великої кількості нормативно-правових актів проблема соціального захисту та безпеки ВПО залишаються відкритими. Тому виникає актуальність даного дослідження та можливі шляхи вирішення даних проблем.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Незважаючи на нетривалий період виникнення проблеми соціального захисту ВПО, дана проблема протягом останніх чотирьох років активно досліджується в колах науковців. Так свої праці соціальному захисту ВПО присвятили: І.М. Балакарева, О.В. Балуєва, К.В. Борисенко, В.Г. Виноградова, Я.О. Грабова, Т.В. Дракохруст, Г.С. Журавльова, О.С. Кайтанський, Я.М. Кашуба, М.П. Кобець, К.О. Крахмальова, О.В. Макарова, У.Я. Садова, П.М. Фугело, Л.М. Хижняк та інші.

Мета дослідження – дослідити проблеми соціального захисту та безпеки внутрішньо переміщених осіб та запропонувати шляхи їх вирішення.

Результати.

Збройна агресія яка розпочалася у 2014 р. триває і досі. Кількість жертв агресії, постраждалих осіб зростає з

кожним днем. Так за даними статистики станом на 13 вересня 2018 р. кількість ВПО складає майже 1 млн. 518 тис. осіб, або 1 млн. 241 тис. сімей, котрі не з власної волі покинули свої домівки через збройну агресію Російської Федерації. Трагічним є також той факт, що серед цієї кількості ВПО близько 49 тис. осіб з інвалідністю та понад 238 тис. дітей. Саме ці верстви населення є найбільш уразливими до подій на Сході [1].

Зважаючи на специфіку обліку яку проводять державні органи, залишається невідомою точна кількість таких переселенців. Так дослідження «Загублені в папірцях», що спрямовувалося на забезпечення соціального захисту ВПО, було з'ясовано, що є близько 7 % сімей переселенців, в яких на обліку в органах соціального захисту не зареєстровано жодного члена таких сімей. Є також випадки в яких на обліку перебуває лише половина членів сім'ї так як переважно реєструються лише особи, яким законом надано право на отримання тих чи інших соціальних виплат або послуг. Безпека осіб, які потерпають від збройної агресії у тому числі ВПО є основним завданням Української держави в умовах сьогодення, адже людина її життя та здоров'я визнаються в Україні найважливішою соціальною цінністю

Для того, щоб досконало дослідити проблему соціального захисту та безпеки ВПО, а також запропонувати можливі шляхи вирішення даних проблем необхідно насамперед визначити поняття ВПО. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі Закон) внутрішньо переміщеною особою є громадянин України на законних підставах та має право на постійне

проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного або техногенного характеру [2]. Відповідно до даного визначення, ВПО є лише громадяни України, проте позитивним моментом є також можливість набуття особою без громадянства в Україні набуту статусу ВПО.

Визначивши поняття ВПО, необхідно зазначити про те, що регулювання соціального захисту людини в умовах військових дій на території Донецької та Луганської областей та окупації Криму здійснюють близько 50 законів України, 30 Указів Президента України, 100 постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України, а також понад 200 відомчих та підвідомчих актів [3, с. 163]. Здебільшого вся правотворча діяльність держави зводиться до вдосконалення системи гранування прав та свобод ВПО, що є позитивним зрушенням в умовах сьогодення.

Конституція України містить декілька статей, які спрямовані на соціальний захист. Так, у ч. 4 ст. 17 Конституції України визначено важливість забезпечення соціального захисту громадян України під час їх перебування на службі у Збройних Силах України або в інших військових формуваннях і членів їх сімей. У цілому, як зазначено у ст. 46 Конституції України, громадяни мають право на соціальний захист, який включає в себе право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також

старості та в інших випадках передбачених законом. Також наступною статтею Конституції визначено, що громадянам, які потребують соціального захисту, житло надає держава, органи місцевого самоврядування на безоплатній основі чи за доступну для них ціну, відповідно до закону [4].

С.М. Прилипко, вважає, що соціальний захист повинен включати в себе такі складові: державні соціальні гарантії (медичне обслуговування, мінімальні розміри заробітної плати та пенсій, стипендії та інші соціальні виплати) збереження наявних, а також створення нових робочих місць для осіб що не можуть конкурувати на ринку праці (неповнолітні, особи з інвалідністю) [5, с. 132].

Змістовне наповнення поняття соціального захисту ВПО полягає у комплексі складових, забезпечення яких є обов'язком держави.

Як уже було зазначено раніше, особливу роль у соціальному захисті та безпеці ВПО відіграє Закон. Він регулює питання обліку внутрішніх переселенців, порядок реєстрації їх місця проживання, реалізацію ними права на зайнятість, грошову допомогу у зв'язку з безробіттям, оформлення пенсійного забезпечення та можливості отримання соціальних послуг, також містить норми, котрі дозволяють відновлювати паспорти та інші офіційні документи. Окрім того, Закон визначає особливі права та обов'язки ВПО, вказує на джерела фінансового та матеріально-технічного забезпечення цих прав; передбачає допомогу ВПО у їхньому добровільному поверненні до місць їх попереднього проживання та доступ до соціального житла чи іпотечного кредитування на пільгових умовах для осіб, котрі бажають оселитися на інших місцях [2].

З моменту збройного конфлікту вся діяльність держави переважно спрямовується на безпеку ВПА та забезпечення їх соціального захисту.

Нещодавно, у зв'язку з прийняттям Урядом 11 липня 2018 р. розробленої Міністерством соціальної політики України постанови № 548, врегульовано питання виплати грошової допомоги дітям, які народилися у ВПО після початку тимчасової окупації, АТО; збільшено розмір допомоги студентам та учням професійно-технічних навчальних закладів до закінчення закладів освіти, але не більше ніж до досягнення 23 років до 1000 грн.; надано можливість ВПО завчасно звертатися щодо продовження грошової допомоги на наступний період.

Позитивним кроком для покращення соціального захисту ВПО було також створення Єдиної електронної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб (далі – ЄІБД). Також налагоджено порядок соціальних виплат таким особам. Так відповідно для того, щоб отримати необхідний вид державної соціальної підтримки ВПО можуть звернутися до найближчої установи соціального захисту населення за місцем фактичного проживання перебування). Крім того, державну підтримку пенсіонерів здійснюють органи Пенсійного фонду, державну підтримку з офіційного працевлаштування здійснюють центри зайнятості населення, а місцеві органи соціального захисту надають допомогу громадянам з інвалідністю та похилого віку. Також, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 квітня 2018 р. № 329 спрощено й полегшено нарахування для ВПО субсидій для відшкодування витрат на придбання газу, оплату житлово-комунальних послуг.

Проте, незважаючи на всі зрушення та покращення стану безпеки ВПО та їх соціального захисту науковці, визначні політичні діячі міжнародного простору виділяють ряд проблем безпеки та соціального захисту ВПО. Так, відповідно І.С. Басова визначає коло проблем з якими можуть стикатися ВПО в умовах сьогодення. До них відносяться: отримання відповідного правового статусу, реалізація права на соціальний захист, відновлення своїх порушених трудових прав в судовому порядку, отримання можливості стати на облік до того чи іншого центру зайнятості у статусі особи яка активно шукає роботу а також офіційно підтверджувати факт свого безробіття. Дослідниця звертає увагу на те, що ці проблеми є нагальними та потребують термінового вирішення. До таких альтернативних заходів вона відносить: надання необхідної грошової допомоги; гарантування відновлення соціальних виплат до яких належать виплата пенсій, надання пакету соціальних послуг, котрі були призупинені у зв'язку зі зміною свого місця проживання; заходи спрямовані на забезпечення тимчасовим житлом та сприяння у офіційному працевлаштуванні [6, с. 507].

Зацікавленість міжнародних організацій проблемами безпеки та соціального захисту ВПО підтверджується значною кількістю доповідей які надаються як в Україні так і в міжнародному просторі. Так, для прикладу, Спеціальний доповідач з питань прав внутрішньо переміщених осіб ООН, запропонував уряду України створити всеосяжну та перспективну стратегію для ВПО. Дана стратегія повинна бути спрямованою на облік їх прав та потреб. До таких прав та потреб він відносить соціальну допомогу ВПО,

сфера їхньої зайнятості, тобто офіційного працевлаштування, а також забезпечення їхніх політичних прав. Також Спеціальний доповідач пропонує вжити певних заходів, які забезпечують здійснення виплат ВПО незалежно від їх фактичного місця реєстрації, так як свобода пересування даної категорії осіб залишається вкрай проблематичною та потребує термінового вирішення. Доповідач вказує на прогалини українського законодавця, підтверджуючи це фактом існування на кількох контрольно-пропускних пунктах, які проходять по лінії вогню, довготривалих черг в яких проводять свій час люди наражаючи себе на небезпеку, а іноді такі черги тривають не тільки годинами а й днями. Крім того, він звертає увагу на незахищеність вразливих верств населення, тобто вагітних жінок, літніх людей, осіб із обмеженими можливостями, адже для них не здійснено ніяких спеціальних умов. В кінці своєї доповіді, він закликав сторони забезпечити необхідний доступ до гуманітарної допомоги, соціальних послуг та здійснення свої прав а також надати дозвіл людям безперешкодно перемішуватися для своєї безпеки [7].

Здавалося б, що створення ЄІДБ зможе впорядкувати забезпечення соціальних гарантій ВПО та забезпечити їх безпеку. Проте, факти вказують на зворотній бік ситуації, адже і досі існують проблеми поставлення на облік та внесення інформації до цієї електронної бази у зв'язку з відсутністю навичок у працівників державних органів з реалізації постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку створення, ведення та доступу до відомостей ЄІБД [8].

Результати досліджень благодійних фондів наводять цифри у майже

70 % працівників соціального захисту населення, що не користуються ЄІБД. Трохи більше 60 % відсотків опитаних скаржилися на некоректність самого сайту та його технічні помилки. Крім того, моніторингом виявлено, що з початком функціонування ЄІБД погіршився процес взяття ВПО на облік, хоча передбачалося пришвидшення та спрощення процесів оформлення. Зазначається, що запровадження ЄІБД, не є забезпеченим ні методологічно, ні технічно. Результати моніторингу показали, що так зване нове програмне забезпечення ЄІБД не є в змозі забезпечити мету його створення – упорядкування обліку ВПО. Вказується, що в державі відсутня інформація яка вказує на реальну кількість ВПО, а також про їх медичні, соціально-економічні, гуманітарні та інші потреби, що є наслідком неналежного забезпечення функціонування ЄІДБ про ВПО [9].

Ще один нормативно-правовий акт, який передбачає надання певних соціальних гарантій ВПО повинен би врегулювати порядок надання щомісячної матеріальної грошової допомоги ВПО для покриття витрат на проживання в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг. Проте відповідно до даного Закону передбачено мізерні кошти для таких осіб. Так відповідно сума цих виплат становить для інвалідів 130 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, для осіб, які отримують пенсію та дітей – 1000 гривень, для працездатних осіб – 442 гривні на одну особу (члена сім'ї). Ці цифри зовсім не відповідають потребам та реаліям сьогодення. Дані суми вони є досить незначним та потребують підвищення, про що не раз обіцяли урядовці [10].

Ще однією проблемою, яка є наслідком протиставлення вимушеної необхідності та в деякій мірі державних зобов'язань є труднощі у здійсненні соціальних виплат мешканцям окупованих територій України у тому числі ВПО. Відповідно до даних Міністерства соціальної політики України, до відомостей про виплату пенсій особа із тимчасовим місцем проживання включено близько 970 тис. осіб, проте значна кількість цих осіб більшість часу проводить на тимчасово окупованій території Донецької та Луганської областей. Проблемою також залишається велика кількість реципієнтів соціальних виплат, які не змогли зареєструватися та підтримувати зв'язок з територіями, які контролює наша держава для того, щоб отримати виплати які передбачено для даної категорії осіб законодавством України [11].

Проблематичними питаннями для соціального захисту та безпеки ВПО залишаються дані які надають громадські організації (Далі ГО), що займаються наданням правової допомоги ВПО. Серед головних проблем, з якими можуть стикатися ВПО в розрізі соціального захисту та безпеки, ГО називають:

1. Проблема відновлення документів (паспорт, ідентифікаційний номер, документи про освіту, правовстановлюючі документи на майно);
2. Отримання довідок та субсидій;
3. Офіційне працевлаштування та пошук або оренда майна.

Щодо зазначених проблем, слід відмітити, що близько 40 % переселенців стикалися із проблемою низьких заробітних плат та невідповідності вакансій їхній освіті та професії, на що вказували роботодавці. Вони також скаржилися на той, факт що робото-

давці не бажають їх приймати на роботу, а тому це є типовим прикладом дискримінації місцевого населення. Також ВПО неодноразово стикалися із проблемою розірвання трудових договорів з роботодавцями. Вся сутність проблеми зводилася до того, що при розірванні ВПО трудових відносин з роботодавцем, який перебуває на непідконтрольних територіях, через брак коштів не всі вони мають можливість оплатити послуги нотаріуса із засвідчення відповідної заяви про розірвання трудових відносин. Що стосується проблеми житлового забезпечення, то статистичні дані вказують, що у 90 % випадків ВПО проживають у приватних секторах, тобто орендованих будинках чи квартирах, які змушені оплачувати за власний рахунок, адже як було зазначено грошова матеріальна допомога у 447 гривень не є достатньою сумою для таких оплат [12].

Нажаль, держава не дотримується положення законодавства, яке визнає обов'язок держави забезпечувати безоплатно ВПО тимчасовим житлом за умови їх оплати комунальних послуг, відповідно до абзацу восьмого п. 1 ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод ВПО».

Негативним є також момент існування 4 % осіб, котрі і досі проживають у місцях компактного поселення, що є наслідком уповільнення їх успішної інтеграції до громади, що їх приймає.

Проблемою, на яку вказують самі ВПО є їхня дискримінація урядом України, що стосується вибору банку для отримання соціальних та пенсійних виплат. Неодноразово наголошувалося на тому, що є недоцільним для ВПО користування послугами виключно одного банку – «Державний ощадний банк України [12].

Окремо, хотілося б відмітити міжнародний досвід підтримки ВПО, а саме гарантій їх соціального захисту. Так відповідно в Азербайджані, відповідно до Закону «Про статус біженців та вимушених переселенців» від 1992 р. ВПО мають право отримати безпроцентний кредит строком до 10 років, земельну ділянку для користування, а також у випадку здійснення самостійної купівлі житла такі особи звільняються від сплати нотаріального мита. Цей досвід підтримки ВПО є для України показовим та потребує розгляду урядом України [13].

Саме законодавче врегулювання правового статусу ВПО є важливим кроком, який забезпечує реалізацію та захист прав цієї вразливої категорії селян. Проте аналіз НПА щодо соціального захисту та безпеки ВПО вказує на необхідність подальшого вдосконалення підзаконних актів та їх співмірність із Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо-переміщених осіб»

Висновки і перспективи.

Провівши аналіз досліджень у галузі соціального захисту та безпеки ВПО, слід зазначити, що незважаючи на достатню кількість НПА проблеми залишаються не вирішеними. Так основні проблеми які було виділено стосуються:

1. Фінансування уряду є недостатнім для забезпечення житлової проблеми ВПО (шлях вирішення – збільшення розміру щомісячної виплати ВПО до розміру прожиткового мінімуму, який встановлюється на 1 січня поточного року);
2. Недостатня обізнаність працівників державних органів з роботою в ЄІДБ (шлях вирішення – прове-

дення майстер-класів по роботі із даною системою);

3. Існування лише однієї банківської установи, яка забезпечує виплату соціальних пакетів (шлях вирішення – здійснення соціальних виплат в будь-якій банківській установі за місцем проживання ВПО).

Проте не лише ці проблеми існують в колах ВПО, але вирішення нагальних проблем є невідкладною справою всього українського народу.

Список використаних джерел

1. Дані Міністерства соціальної політики України щодо кількості внутрішньо переміщених осіб. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/15904.html>.
2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 1. Ст. 1.
3. Чижов Д.А. Особливості забезпечення права на соціальний захист внутрішньо переміщених осіб в Україні. Часопис Київського університету права. 2017. № 2. С. 163–167
4. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Прилипко С.М. Деякі питання застосування адресної соціальної допомоги. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2003. № 5. С. 130–138.
6. Басова І.С. Внутрішньо переміщені особи: теоретичні та практичні проблеми. Правова держава. 2016. Вип. 27. С. 504–511.
7. Доклад Специального докладчика по вопросу о правах человека внутренне перемещенных лиц от 18 апреля 2017 г. № A/HRC/35/27. URL: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/G1724099.pdf>.
8. Про затвердження Порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб: постанова

- Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/646-2016-%D0%BF>.
9. Звіт за результатами моніторингу функціонування та використання управліннями соціального захисту населення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб. URL: <http://vpl.com.ua/wp-content/uploads/2016/12.pdf>.
 10. Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 01 жовтня 2014 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF>.
 11. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». Київ: НІСД, 2017. 684 с.
 12. Солодько А., Доронюк Т. Захист соціально-економічних прав внутрішньо переміщених осіб: першочергові завдання для України. URL: <http://www.cedos.org.ua/system/attachments/files>.
 13. Нормативно-правові акти Азербайджанської Республіки. URL: http://www.azerbaijan.az/portal/Society/Refugees/refugees_03_r.html.
 3. Chyzhov, D.A. (2017). Osoblyvosti zabezpechennia prava na sotsialnyi zakhyst vnutrishno peremishchenykh osib v Ukraini [Features of ensuring the right to social protection of internally displaced persons in Ukraine]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava, 2, 163–167.
 4. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] (1996): Zakon Ukrainy 28.06.1996. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 30, 141.
 5. Prylypko, S.M. (2003). Deiaki pytannia zashtosuvannia adresnoi sotsialnoi dopomohy [Some issues apply for targeted social assistance]. Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia, 5, 130–138.
 6. Basova, I.S. (2016). Vnutrishno peremishcheni osoby: teoretychni ta praktychni problemy [Internally displaced persons: theoretical and practical problems]. Pravo-va derzhava, 27, 504–511.
 7. Doklad Spetsyalnoho dokladchyka po vo-prosu o pravakh cheloveka vnutrenne peremeshchennykh lyts 18.04.2017 № A/HRC/35/27 [Report of the Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons] (2017). Available at: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb./s/G1724099.pdf>.
 8. Pro zatverdzhennia Poriadku stvorennia, vedennia ta dostupu do vidomostei Yedynoi informatsiinoi bazy danykh pro vnutrishno peremishchenykh osib [On Approval of the Procedure for Creation, Management and Access to the Information of the Uniform Information Database on Internally Displaced Persons] (2016): postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 22.09.2016. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/646-2016-%D0%BF>.
 9. Zvit za rezultatamy monitorynhu funktsionuvannia ta vykorystannia upravlinniamy sotsialnoho zakhystu naselennia Yedynoi informatsiinoi bazy danykh pro vnutrishno peremishchenykh osib [Report on the results of monitoring the functioning and use by social protection departments of

References

1. Dani Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy shchodo kilkosti vnutrishno peremishchenykh osib [Data of the Ministry of Social Policy of Ukraine on the number of internally displaced persons]. Available at: <https://www.msp.gov.ua/news/15904.html>.
2. Pro zabezpechennia prav i svobod vnutrishno peremishchenykh osib [On ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons] (2015): Zakon Ukrainy 20.10.2014 № 1706-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 1, 1.
3. Chyzhov, D.A. (2017). Osoblyvosti zabezpechennia prava na sotsialnyi zakhyst vnutrishno peremishchenykh osib v Ukraini [Features of ensuring the right to social protection of internally displaced persons in Ukraine]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava, 2, 163–167.
4. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] (1996): Zakon Ukrainy 28.06.1996. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 30, 141.
5. Prylypko, S.M. (2003). Deiaki pytannia zashtosuvannia adresnoi sotsialnoi dopomohy [Some issues apply for targeted social assistance]. Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia, 5, 130–138.
6. Basova, I.S. (2016). Vnutrishno peremishcheni osoby: teoretychni ta praktychni problemy [Internally displaced persons: theoretical and practical problems]. Pravo-va derzhava, 27, 504–511.
7. Doklad Spetsyalnoho dokladchyka po vo-prosu o pravakh cheloveka vnutrenne peremeshchennykh lyts 18.04.2017 № A/HRC/35/27 [Report of the Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons] (2017). Available at: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb./s/G1724099.pdf>.
8. Pro zatverdzhennia Poriadku stvorennia, vedennia ta dostupu do vidomostei Yedynoi informatsiinoi bazy danykh pro vnutrishno peremishchenykh osib [On Approval of the Procedure for Creation, Management and Access to the Information of the Uniform Information Database on Internally Displaced Persons] (2016): postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 22.09.2016. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/646-2016-%D0%BF>.
9. Zvit za rezultatamy monitorynhu funktsionuvannia ta vykorystannia upravlinniamy sotsialnoho zakhystu naselennia Yedynoi informatsiinoi bazy danykh pro vnutrishno peremishchenykh osib [Report on the results of monitoring the functioning and use by social protection departments of

- the population of a single information database on internally displaced persons]. Available at: <http://vpl.com.ua/wp-content/uploads/2016/12.pdf>.
10. Pro nadannia shchomisiachnoi adresnoi dopomohy vnutrishno peremishchenym osobam dlia pokryttia vytrat na prozhyvannia, v tomu chysli na oplatu zhytlovo-komunalnykh posluh [On the provision of monthly targeted assistance to internally displaced persons to cover residential expenses, including housing and communal services] (2014): postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 01.10.2014. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF>.
11. Analitychna dopovid do Shchorichnoho Poslannia Prezydenta Ukrainy do Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro vnutrishnie ta zovnishnie stanovyshe Ukrainy v 2017» [Analytical report to the Annual Address of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine «On the Internal and External Situation of Ukraine in 2017»] (2017). Kyiv: NISD, 684.
12. Solodko, A., Doroniuk, T. Zakhyst sotsialno-ekonomichnykh prav vnutrishno peremishchenykh osib: pershocherhovi zavdannia dlia Ukrainy [Protection of socio-economic rights of internally displaced persons: priority tasks for Ukraine]. Available at: <http://www.cedos.org.ua/system/attachments/files>.
13. Normatyvno-pravovi akty Azerbaidzhanskoi Respubliky [Normative legal acts of the Republic of Azerbaijan]. Available at: http://www.azerbaijan.az/portal/Society/Refugees/refugees_03_r.html.

L. A. Kniazka, S. V. Diachenko (2019). Problems of social protection and safety internally displaced persons. Law. Human. Environment, 10(2): 133–141, <https://doi.org/10.31548/law2019.02.017>.

Summary. The article deals with the issue of social protection of internally displaced persons. Attention is drawn to their safety in modern realities. The concept of internally displaced persons is defined. The status of legislative and governmental support for internally displaced persons is analyzed. The problems with which internally displaced persons may face in the presents it auction are highlighted. The international experience of state support for social protection and safety of internally displaced persons is researched. The ways of solving urgent problems of internally displaced persons are offered.

Keywords: internally displaced person, social protection, armed conflict, EDBI, security, social package
